

اقتصاد جهان در هفته‌ای که گذشت (از تاریخ 28 اسفند 1403 تا 5 فروردین 1404)

در هفته گذشته، اقتصاد جهانی با تحولات مهمی روبرو بود که تأثیرات قابل‌توجهی بر بازارها و روابط تجاری داشت. تنش‌های تجاری بین ایالات متحده و سایر کشورها افزایش یافته و به وضع تعرفه‌های جدید منجر شده است. این اقدام‌ها بازارهای جهانی را تحت تأثیر قرار داده و نگرانی‌هایی درباره کند شدن رشد اقتصادی و افزایش تورم ایجاد کرده است.

آمریکا

بازارهای سهام آمریکا نوسانات زیادی را تجربه کردند. در تاریخ 27 اسفند 1403، شاخص‌های اصلی رشد کردند و میانگین صنعتی داو جونز نزدیک به ۱ درصد افزایش یافت، علیرغم داده‌های ضعیف‌تر از حد انتظار در مورد فروش خرده‌فروشی. در اواخر هفته، بازارها پس از کاهش نگرانی‌ها در مورد اعمال تعرفه‌های گسترده، بیشتر رشد کردند. شاخص نزدک ۲.۳ درصد افزایش یافت، S&P 500 رشد ۱.۸ درصدی داشت و داو جونز نیز ۱.۴ درصد به ارزش خود افزود. این افزایش پس از انتشار اخباری رخ داد که نشان می‌داد تحریم‌های تجاری جدید آمریکا هدفمندتر از آنچه قبلاً تصور می‌شد، اعمال خواهند شد.

سیاست‌های تجاری آمریکا همچنان در مرکز توجه بودند. دولت ترامپ اعلام کرد که به جای اعمال تعرفه‌های گسترده، از رویکردی هدفمندتر استفاده خواهد کرد. در ابتدا، نگرانی‌هایی درباره احتمال اعمال تعرفه‌های گسترده وجود داشت که باعث نوسانات بازار و کاهش اعتماد مصرف‌کنندگان شده بود. اما گزارش‌ها حاکی از آن بودند که این اقدامات بیشتر در بخش‌هایی مانند خودروسازی، چوب و نیمه‌هادی‌ها اعمال خواهند شد. این شفاف‌سازی باعث کاهش نگرانی سرمایه‌گذاران شد و به بهبود بازار کمک کرد. فعالیت اقتصادی در آمریکا سیگنال‌های متفاوتی ارسال کرد. طبق نظرسنجی S&P Global، شاخص مدیران خرید (PMI) ترکیبی در ماه مارس به ۵۳.۵ افزایش یافت که عمدتاً به دلیل رشد در بخش خدمات بود، در حالی که بخش تولید همچنان در محدوده رکودی باقی ماند. قیمت مواد اولیه به بالاترین سطح خود در دو سال اخیر رسید و شرکت‌ها تمایلی به افزایش نیروی کار نداشتند. این عوامل، همراه با نگرانی‌ها در مورد تعرفه‌های وارداتی و کاهش هزینه‌های دولتی، منجر به کاهش اعتماد تجاری و چشم‌انداز اقتصادی محتاطانه شد.

برزیل و کانادا

رئیس‌جمهور آمریکا، دونالد ترامپ، تعرفه‌هایی را بر کالاهای کانادایی اعمال کرده و تهدید به الحاق کانادا به عنوان ایالت 51ام آمریکا کرده است. در پاسخ، نخست‌وزیر کانادا، مارک کارنی، انتخابات زودهنگامی را اعلام کرد تا مجوز قوی‌تری برای مقابله با این چالش‌ها دریافت کند. این تصمیم پس از بهبود نظرسنجی‌های لیبرال‌ها در پی مواضع تهاجمی ترامپ و استعفای نخست‌وزیر پیشین، جاستین ترودو، اتخاذ شد. بانک مرکزی کانادا اعلام کرده است که به دلیل عدم اطمینان ناشی از تعرفه‌های آمریکا، سیاست پولی خود را تغییر داده و رویکردی انعطاف‌پذیرتر اتخاذ خواهد کرد. تیف مک‌کلم، رئیس بانک، تأکید کرده است که این بانک به کنترل تورم پایین متعهد بوده و تأثیر تعرفه‌ها بر قیمت‌های مصرف‌کننده را به دقت نظارت خواهد کرد. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) پیش‌بینی کرده است که افزایش تعرفه‌های اعمال شده توسط رئیس‌جمهور ترامپ، رشد اقتصادی در کانادا، مکزیک و ایالات متحده را کاهش داده و تورم را افزایش خواهد داد.

فعالیت اقتصادی برزیل در ابتدای سال 2025 فراتر از پیش‌بینی‌ها بوده است. با این حال، تورم همچنان بالاتر از هدف 3٪ باقی مانده است. شاخص پیشرو اقتصادی (LEI) برای برزیل در فوریه 2025 با 0.5٪ کاهش به 120.2 رسید، که نشان‌دهنده کاهش 2.7٪ در دوره شش‌ماهه منتهی به فوریه است. این کاهش بیش از افزایش 0.7٪ در دوره شش‌ماهه قبلی است. شاخص بورس برزیل (Ibovespa) در 18 مارس به 131,782.45 واحد رسید که نشان‌دهنده افزایش 0.72٪ نسبت به جلسه قبلی است. به طور کلی، در حالی که کانادا با چالش‌های ناشی از تنش‌های تجاری و عدم اطمینان سیاسی مواجه است، برزیل نشانه‌هایی از رشد اقتصادی قوی‌تر را نشان می‌دهد، هرچند که با چالش‌هایی مانند تورم بالا روبرو است.

اتحادیه اروپا:

عضو هیئت مدیره بانک مرکزی اروپا (ECB) پیرو سیپولونه خواستار کاهش بیشتر نرخ‌های بهره به دلیل تغییرات اقتصادی و کاهش تورم شد. او اعلام کرد که کاهش قابل توجه قیمت انرژی و تقویت یورو باعث شده تا تورم سریع‌تر از آنچه که پیش‌بینی می‌شد کاهش یابد و هدف بانک مرکزی اروپا زودتر از انتظار محقق شود. بازارهای مالی در حال حاضر 60٪ احتمال کاهش نرخ بهره در آوریل را پیش‌بینی می‌کنند و انتظار می‌رود که کاهش‌های بیشتری تا پایان سال 1404 انجام شود. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) پیش‌بینی کرده است که رشد تولید ناخالص داخلی واقعی منطقه یورو در سال 1404 به 1.0٪ و در سال 1405 به 1.2٪ خواهد رسید، زیرا عدم قطعیت‌های موجود همچنان رشد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی چین ضعیف باقی بماند که این موضوع بر صادرات اتحادیه اروپا و فعالیت‌های اقتصادی کلی تأثیر خواهد گذاشت. در تاریخ 1 فروردین، اتحادیه اروپا "پکیج ساده سازی" را معرفی کرد که هدف آن کاهش موانع بوروکراتیک بود. با این حال، شرکت‌های بزرگ از این اصلاحات ناراضی هستند و معتقدند که این اصلاحات عمدتاً به نفع شرکت‌های کوچک است و بارهای تطابق را از دوش شرکت‌های بزرگ بر نمی‌دارد. اعلام ترامپ درباره تعرفه‌های ثانویه بر صادرات نفت و گاز و نزول قیمت‌های جهانی نفت را تحت تأثیر قرار داد. علاوه بر این، اشاره‌های او به رویکردی هدفمندتر در تعرفه‌های آتی باعث کاهش نگرانی‌های سرمایه‌گذاران شد. دولت ایرلند هشدار داده است که در صورت تشدید تنش‌های تجاری بین اتحادیه اروپا و ایالات متحده، احتمال از دست رفتن مشاغل وجود دارد.

به طور کلی، اقتصاد اتحادیه اروپا در حال گذر از شرایط پیچیده‌ای است که شامل اصلاحات در سیاست‌های پولی، پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی ملایم، اصلاحات نظارتی و فشارهای تجاری خارجی است که همگی بر دینامیک بازار و استراتژی‌های شرکتی تأثیر می‌گذارند.

اقتصاد آسیا:

چین

اقتصاد در وضعیت چالش برانگیز: علی‌رغم برخی اقدامات تحریک مصرف و پیش‌بینی رشد اقتصادی، اقتصاد چین هنوز با چالش‌هایی مواجه است. این چالش‌ها شامل کاهش تقاضا در بازارهای داخلی و فشارهای تجاری از طرف ایالات متحده است که منجر به تضعیف برخی بخش‌های اقتصادی این کشور شده است.

حرکت به سمت نوآوری در فناوری: با این حال، سرمایه‌گذاران به سمت صنایع نوآورانه در چین حرکت کرده‌اند، به ویژه در بخش‌های فناوری و هوش مصنوعی، که امیدواری‌هایی را برای رشد پایدار در بلندمدت ایجاد کرده است.

جنوب شرق آسیا

کاهش سرمایه گذاری خارجی: خروج سرمایه های خارجی در کشورهای جنوب شرق آسیا، به ویژه در تایلند، اندونزی و فیلیپین، تحت تاثیر نوسانات بازار و نگرانی ها در مورد سیاست های تجاری جهانی، افزایش یافته است. بسیاری از سرمایه گذاران به دلیل نگرانی از تعرفه های تجاری و شرایط سیاسی داخلی این کشورها، به ویژه در برابر رقابت با چین، دارایی های خود را منتقل کرده اند.

اقتصاد و تغییرات سیاسی: برخی کشورهای جنوب شرق آسیا در حال تنظیم سیاست های داخلی خود هستند تا بتوانند از بحران اقتصادی جهانی که ناشی از مسائل سیاسی و تجاری است، عبور کنند. از طرف دیگر، همچنان تقاضا برای کالاهای آسیایی در سطح جهانی وجود دارد که باعث ادامه رشد برخی از بازارهای منطقه می شود.

هند

انتظارات از بازارهای مالی هند: هند همچنان به عنوان یکی از مقاصد محبوب سرمایه گذاری در آسیا باقی مانده است، اما بازار روپیه و تغییرات آن به دلیل جریانهای بین المللی و داخلی اهمیت ویژه ای پیدا کرده است. پیش بینی ها بر این است که ورود دلارهای بیشتری از خارج و همچنین بازگشت درآمدهای حاصل از صادرات، می تواند وضعیت اقتصادی هند را بهبود بخشد.

تاثیر جهانی بر صادرات هند: از سوی دیگر، تحولات جهانی، به ویژه روابط تجاری با کشورهای دیگر مانند ایالات متحده و چین، بر صادرات هند تأثیر گذاشته است. هند با چالش هایی در رقابت جهانی روبرو است، که می تواند بر رشد اقتصادی این کشور در سال های آینده تأثیرگذار باشد.

کره جنوبی و ژاپن

نوسانات اقتصادی: کره جنوبی و ژاپن نیز شاهد نوسانات اقتصادی بودند که عمدتاً به دلیل کاهش تقاضا در بازارهای خارجی و مسائل داخلی نظیر تورم و سیاست های مالی دولت ها بود.

آینده صادرات: کشورهای آسیای شرقی به ویژه کره جنوبی و ژاپن، تلاش می کنند تا صادرات خود را افزایش دهند تا از مشکلات اقتصادی موجود در داخل خود عبور کنند، اما این اهداف با محدودیت هایی مواجه است.

مالزی و سنگاپور

ثبات نسبی: کشورهای مالزی و سنگاپور در این مدت در وضعیت اقتصادی نسبتاً باثباتی قرار دارند. مالزی با رشد در بخش های کشاورزی و فناوری پیشرفت کرده است و سنگاپور به عنوان یکی از مراکز تجاری و مالی مهم در منطقه آسیای شرقی همچنان رونق دارد.

در مجموع، اقتصادهای آسیایی در شرایطی پیچیده قرار دارند که تحت تأثیر تنش های تجاری، سیاست های داخلی، و تحولات جهانی هستند. با اینکه چین و هند فرصت های بالقوه زیادی دارند، برخی کشورهای جنوب شرق آسیا و کشورهای آسیای شرقی با چالش های اقتصادی روبرو هستند که می تواند رشد آنها را محدود کند.

ایران اقتصاد ایران با تحولات و چالش های متعددی مواجه بود که تأثیرات قابل توجهی بر بخش های مختلف داشت.

افزایش حداقل دستمزد

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران اعلام کرد که حداقل دستمزد کارگران برای سال 1404 از 71 میلیون ریال (تقریباً 75 دلار) به 103.99 میلیون ریال (تقریباً 110 دلار) افزایش یافته است که نشان دهنده افزایش بیش از 46 درصدی است.

تأثیر تحریم های نفتی بر صادرات به چین

تحریم های جدید ایالات متحده علیه چین، به ویژه شرکت شوگوگانگ لوچینگ پتروشیمی، هزینه های حمل و نقل نفت ایران را افزایش داده است. بااین حال، با وجود افزایش هزینه ها، پیش بینی می شود که واردات نفت چین از ایران ادامه یابد، زیرا خریداران راه هایی برای حفظ جریان واردات پیدا خواهند کرد.

تأثیر تحریم ها بر صادرات نفت ایران

تحریم های جدید ایالات متحده علیه ایران و برنامه های کاهش تولید اوپک+ منجر به افزایش قیمت نفت شده است. برنت و WTI هر دو حدود 2 درصد برای هفته افزایش داشتند که بزرگ ترین افزایش هفتگی از اوایل سال 2025 است. تحلیلگران پیش بینی می کنند که تحریم ها منجر به کاهش 1 میلیون بشکه در روز در صادرات نفت ایران شود.

افشای اسناد جعلی نفتی

وزیر نفت عراق مدعی شد برخی از نفت کش های ایرانی که توسط نیروهای آمریکایی در خلیج فارس توقیف شده اند، از اسناد جعلی عراقی استفاده می کردند. این افشاگری در چارچوب سیاست "فشار حداکثری" رئیس جمهور ترامپ علیه ایران صورت گرفته است که هدف آن کاهش درآمدهای نفتی ایران و محدود کردن برنامه هسته ای این کشور است تأثیر تحریم ها بر روابط مالی ایران

ایالات متحده تحریم هایی را علیه کانال های مالی کلیدی رژیم ایران اعمال کرده است که می تواند تأثیرات منفی بر اقتصاد این کشور داشته باشد. این تحریم ها می تواند به کاهش دسترسی ایران به سیستم های مالی بین المللی و محدودیت در تراکنش های مالی منجر شود.

رشد اقتصادی ایران در سال گذشته

بر اساس گزارش ها، اقتصاد ایران در 9 ماهه منتهی 140 نسبت به دوره مشابه سال قبل 3.7 درصد رشد داشته است. این رشد در بخش نفتی 3.1 درصد و در بخش غیرنفتی 2.9 درصد بوده است. بااین حال، برخی تحلیلگران نسبت به پایداری این رشد و تأثیر تحریم ها بر آن ابراز نگرانی کرده اند.

تشدید نارضایتی عمومی

افزایش قیمت ها و کاهش ارزش ریال منجر به تشدید نارضایتی عمومی در ایران شده است. این نارضایتی ها می تواند به افزایش چالش های اجتماعی در آینده منجر شود. به طور کلی، اقتصاد ایران در هفته گذشته با چالش های متعددی از جمله تحریم های جدید، افزایش هزینه های زندگی و نارضایتی عمومی مواجه بوده است. این مسائل می تواند تأثیرات بلندمدتی بر ثبات اقتصادی و اجتماعی کشور داشته باشد.

تهیه شده در مرکز شتاب تبریز- TAC